
WSCHODNI ROCZNIK HUMANISTYCZNY
TOM XVI (2019), №4
s. 113-121
doi: 10.36121/slitovchenkolposokhova.16.2019.4.113

Sergey Litovchenko, ORCID 0000-0002-7602-9534
Liudmyla Posokhova, ORCID 0000-0003-3338-1949
(Charkowski Uniwersytet Narodowy im. W.N. Karazina, Ukraina)

Współpraca Wydziału Historycznego Charkowskiego Uniwersytetu Narodowego im. Karazina z uniwersytetami i instytucjami naukowymi w Polsce

Streszczenie: Artykuł koncentruje się na przedstawieniu wieloletnich doświadczeń współpracy między Wydziałem Historycznym Charkowskiego Uniwersytetu Narodowego im. Wasyla Karazina z uniwersytetami i instytucjami naukowymi w Polsce. Doświadczenie Wydziału Historycznego ChNU pokazuje, że sukces współpracy między uniwersytetami Ukrainy i Polski polega przede wszystkim na tym, że znaleziono skuteczne mechanizmy i owocne formy współpracy, a także zaangażowano odpowiedzialnych i kreatywnych realizatorów projektów i organizatorów. Należy również zauważyć, że chociaż zakres tematyczny badań jest dość szeroki, to jednak zauważalne jest skupienie się na wspólnych projektach z zakresu historii kultury, które z założenia nie mogą być konfrontacyjne.

Słowa kluczowe: Ukraina, Polska, uniwersytety, współpraca naukowa, współpraca kulturalna, dydaktyka akademicka, Charkowski Uniwersytet Narodowy.

Collaboration of the History Faculty of the VN Karazin Kharkiv National University with universities and scientific institutions of Poland

Annotation: The article focuses on presenting the many years of cooperation experience between the Historical Faculty of the V. N. Karazin Kharkiv National University with universities and scientific institutions in Poland. The experience of the Historical Faculty KNU shows that the success of cooperation between the universities of Ukraine and Poland lies primarily in the fact that effective mechanisms and fruitful forms of cooperation were found, and responsible and creative project implementers and organizers were involved. It should also be noted that although the thematic scope of the research is quite wide, it is noticeable to focus on joint projects in the field of cultural history, which by definition cannot be confrontational.

Keywords: Ukraine, Poland, universities, scientific cooperation, cultural cooperation, academic didactics, Kharkiv National University.

Співробітництво історичного факультету Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна з університетами та науковими установами Польщі

Резюме: У цій статті увага зосереджена на огляді багаторічного досвіду співпраці історичного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (далі – ХНУ) з університетами та науковими установами Польщі. Досвід історичного факультету ХНУ засвідчує, що успіх співробітництва між університетами України та Польщі полягає передовсім в тому, що були знайдені ефективні механізми взаємодії та плідні форми співпраці, а також були задіяні відповідальні і творчі виконавці проектів та організатори заходів. Також зазначимо, що хоча тематичний спектр досліджень є досить широкий, тим не менш помітною є орієнтація на спільні проекти з культурної історії, яка априорі не може бути конфронтаційною.

Ключові слова: Україна, Польща, університети, наукова співпраця, культурне співробітництво, академічна дидактика, Харківський національний університет.

1. Wstęp.

W ostatnich dziesięcioleciach przywódcy polityczni Ukrainy wielokrotnie powtarzali, że Polska jest strategicznym partnerem Ukrainy i orędownikiem integracji europejskiej. W ostatnim czasie Ukraina i Polska zrealizowały wiele wspólnych projektów w różnych dziedzinach życia, w tym w dziedzinie kultury i edukacji. Na tle oczywistych sukcesów pojawiają się także oczywiście problemy, trudne pytania i nieporozumienia. Jeden z tych problemów zgłosiła znana dziennikarka Olena Betlij w artykule „Rozminować przeszłość” (Tygodnik informacyjno-analityczny „Zwierciadło tygodnia. Ukraina”, 5 kwietnia 2019 r.)¹, w którym głównym tematem była współpraca Ukrainy z Polską w dziedzinie historii. Wniosek autorki jest raczej smutny, ponieważ twierdzi ona, że w ostatnich latach na Ukrainie doszło do «utraty kontroli nad „realnym dialogiem historycznym”, z przeniesieniem praw do prowadzenia tego dialogu na Ukraiński Instytut Pamięci Narodowej», co „było fatalną pomyłką”. Jej zdaniem świadczą o tym wzajemnie wykluczające się kroki strony ukraińskiej, w szczególności stwierdziła:

«Wypowiedzi naczelnika (Instytutu) Wołodymyра Wjatrowycza pozbawiły dyplomatów inicjatywy, i doprowadziły do utraty przez nich wpływu na program dwustronnej współpracy.»

W tym artykule następnie postawiono szersze pytanie o to, do czego powinni się odnieść historycy i politycy oraz co dzieje się, gdy politycy zaczynają manipulować historią i wtrącają się w debatę naukowców. Dziś widzimy na Ukrainie negatywne wyniki takich działań.

Jednocześnie instytucje kulturalne i edukacyjne Ukrainy i Polski wykonały wiele pracy w ciągu ostatnich dziesięcioleci, dążąc do znalezienia form skutecznego dialogu między edukatorami, naukowcami, postaciami świata kultury i nie tylko. Odbyły się setki różnych przedsięwzięć, o których informacje niestety często nie pojawiają się na stronach głównych gazet. Czas przeanalizować to doświadczenie, zidentyfikować pewne trendy i podsumować wiele różnych faktów.

¹ О. Бетлій, Розмінувати минуле, „Дзеркало тижня. Україна” 2019, 5 IV. URL: https://dt.ua/international/rozminuvati-minule-307772_.html (data dostępu: 23 IV 2019).

Przed wszystkim artykuł ten będzie koncentrował się na przeglądzie wieloletnich doświadczeń współpracy między Wydziałem Historycznym Charkowskiego Uniwersytetu Narodowego im. W.N. Karazina (dalej - ChNU) z uniwersytetami i instytucjami naukowymi w Polsce.

2. Umowy i programy współpracy.

Kontakty ChNU z instytucjami naukowymi i edukacyjnymi innych krajów są rozwijane na podstawie umów o współpracy. Ta tradycja istnieje od wielu lat, ale należy podkreślić, że pierwsza taka umowa została zawarta w 1969 roku z Uniwersyte-tem Adama Mickiewicza (Poznań). Następnie podobne dokumenty zostały podpisane z Uniwersyte-tem Marii Curie-Skłodowskiej (Lublin), Uniwersyte-tem Warszawskim i innymi polskimi instytucjami naukowo-edukacyjnymi. Jeśli przeanalizujemy najnowszą historię współpracy, a zwłaszcza wydziału historycznego ChNU z uniwersytetami i instytucjami naukowymi w Polsce, to należy zauważyć, że nastąpiło znaczne jej ożywienie na początku nowego wieku.

Wynika to z faktu, że na poziomie wydziałowym postanowiono zmienić „algorytm współpracy”, od tego czasu na podstawie ogólnych porozumień rozpoczęto opracowywanie i podpisywanie programów działań między konkretnymi wydziałami. Programy te określają środki współpracy dwóch wydziałów historii, wyznaczają koordynatorów (odpowiedzialne osoby), którzy proponują i uzgadniają formy kontaktów, listę działań, szukają naukowców zainteresowanych współpracą w zakresie konkretnego problemu itd.

W szczególności taki program działań, który oznaczał postęp współpracy między Wydziałem Historycznym ChNU a Instytutem Historii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, został podpisany we wrześniu 2012 r. (koordynatorzy - Artur Górak i Ludmiła Posochowa). Następnie podpisano program współpracy z Instytutem Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego (odpowiedzialny za Kyrilo Myzgin). Wśród ostatnio uzgodnionych programów znajdujemy: Memorandum o współpracy między Instytutem Archeologii, Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej i Wydziałem Historycznym ChNU, podpisane w 2017 r. (koordynator - prof. Mychajło Liubyczew).

3. Udział w konferencjach naukowych.

Żywotność programów współpracy opiera się na odpowiednim wyborze obszarów działań i odpowiednich środkach. W ciągu ostatnich dziesięcioleci odbyły się dziesiątki wspólnych konferencji, zarówno w Charkowie, na Wydziale Historycznym ChNU, jak i na polskich uniwersytetach. Oto kilka przykładów konferencji, które odbyły się w Charkowie, które można uznać za istotne dla dalszych kontaktów. Tak więc 10 listopada 2006 r. w ChNU odbyło się seminarium naukowe młodych naukowców „Historia Polski - Historia Europy”. Wydarzenie było wspierane przez Fundację Ferso (Łódź) w ramach programu „Rok 2006 - rok Jerzego Giedroycia”. 22-23 października 2015 r. na Wydziale Historycznym wraz z Ukraińsko-Polskim Akademickim Centrum Nauki i Kultury, Centralną Biblioteką Naukową i przy pomocy Konsulatu Generalnego Rzeczypospolitej Polskiej w Charkowie odbyło się międzynarodowe seminarium naukowo-praktyczne „Zasady wyszukiwania, selekcji i publikacji materiałów historycznych w celu przygotowania zbioru dokumentów historycznych „Polacy na Charkowszczyźnie”. W seminarium wzięli udział uczeni z Instytutu Historii Uniwersy-

tetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, dr Artur Górak i Krzysztof Latawiec. Seminarium obejmowało warsztaty, wystawy literatury naukowej i nie tylko. Na podstawie pracy seminarium opublikowano zbiór artykułów.²

17 kwietnia 2015 r. miało miejsce polsko-ukraińskie sympozjum „Wojna, prowincja, człowiek: akcenty ukraińsko-polskie. 1915 rok”. W dniach 11-12 listopada 2015 r. wraz z Archiwum Polskiej Akademii Nauk (Warszawa) zorganizowano konferencję „Charków jako miasto uniwersyteckie”. W dniach 27 - 28 września 2018 r. ChNU gościło międzynarodową konferencję naukową „Rok 1918 w historii Europy Środkowo-Wschodniej: 100. rocznica niepodległości UNR i 100. rocznicę odrodzenia państwowości polskiej”, przy aktywnym udziale naukowców z Wydziału Historycznego ChNU. Organizatorami tego forum byli: Instytut Historii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie oraz Instytut Historii i Archiwistyki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. 9 listopada 2018 r. Odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Charków-Poznań: wspólne trendy w rozwoju historycznym na przestrzeni wieków” (wspólnie z Uniwersytetem Adama Mickiewicza w Poznaniu).

Powyższe przykłady nie są oczywiście kompletną listą wszystkich zorganizowanych wspólnych polsko-ukraińskich konferencji. Autorzy nie mieli za zadanie zebrać pełnych statystyk tego typu wydarzeń. Przykłady te mają na celu zaprezentowanie co do głównych obszarów badań i kluczowych zagadnień, które jednoczą historyków ChNU i ich kolegów z Polski, nad którymi wspólnie pracują.

Należy podkreślić, że praktycznie we wszystkich konferencjach, które odbyły się na naszym wydziale w ostatniej dekadzie, w tym na studenckich, wzięli udział przedstawiciele polskich uczelni. Można powiedzieć, że utworzono stabilną platformę do omawiania szerokiego zakresu zagadnień historycznych, a także, co nie mniej ważne, do komunikacji z młodymi uczonymi.

4. Wspólne wystawy

Oprócz konferencji odbywają się także inne wspólne wydarzenia, w tym wystawy. Na przykład 6 września 2013 r. w Muzeum Historii ChNU pracownicy wydziału wraz z biblioteką uniwersytecką przygotowali wystawę polskiej literatury, która została zademonstrowana podczas wizyty polskiego ekonomisty i polityka doktora honoris causa Leszka Balcerowicza 2 czerwca 2015 r. Wydział Historyczny wraz z Instytutem Pamięci Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej i Konsulatem Generalnym RP przygotował wystawę z wykładem „W ramionach Wielkiego Brata. Polska pod wpływami sowieckimi”.

5. Udział naukowców ChNU w przedsięwzięciach organizowanych przez uniwersytety polskie

Także i w tym przypadku nie będziemy wymieniać wszystkich działań naukowych, w których biorą udział naukowcy z Wydziału Historycznego, ale chcemy zwrócić uwagę na kilka z nich, tak aby wskazać na określone formy współpracy i ich skuteczność. Tak więc co roku studenci i doktoranci Wydziału Historycznego ChNU biorą udział w konferencjach „Lubelska Wiosna Historyczna” i „Lubelska Jesień Historycz-

² Поляки на Харківщині: огляд джерел, гол. ред С. І. Посохов. Харків 2016. 124 с., серія «Джерелознавчі зошити»: зошит 6.

na” organizowanych przez Instytut Historii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej (Lublin). Na przykład w dniach 24–26 października 2014 r. grupa doktorantów wzięła udział w Międzynarodowej Konferencji Naukowej Młodych Naukowców „III Lubelska Jesień Historyczna”. A obecnie dwoje z nich, Olga Kraško i Jewgienij Raczkow, jest pracownikami Wydziału Historycznego. W latach 2013–2014 studentka Switłana Nyznikowa (Lisnenko) była uczestnikiem trzech szkół-seminariów studenckich, które odbywały się w różnych miastach i uniwersytetach w Polsce, a w dniach 22–30 listopada 2015 roku był uczestnikiem II międzynarodowej szkoły polsko-niemiecko-ukraińskiej im. B. Osadczuka. Dziś Switłana Niżnikowa jest wykładowcą Katedry Historii Ukrainy. Innym przykładem formy współpracy był udział, w 2015 r., pracowników wydziału w wykopaliskach prowadzonych przez Instytut Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego w Polsce.

Obecnie wykładowcy Wydziału Historycznego ChNU regularnie uczestniczą w konferencjach na różnych uniwersytetach w Polsce. Podamy nieco danych aby pokazać skalę zjawiska. W ciągu ostatnich 3 lat, na konferencjach organizowanych przez uniwersytety i inne instytucje naukowe w Polsce, wykładowcy Wydziału Historycznego ChNU wygłosili ponad 20-a referatów³. W niektórych konferencjach nasi pracownicy uczestniczą regularnie. Przede wszystkim można tu wymienić Międzynarodowe sympozjum dziejów biurokracji, organizowane przez Instytut Historii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej⁴.

Katedra Historiografii, Źródłoznawstwa i Archeologii współorganizowała konferencję w październiku 2018 r. w Kazimierzu Dolnym (XIV Sympozjum Nauk Dających Poznać Źródła Historyczne w 100-lecie odzyskania niepodległości. Herb w Kulturze). Ostatni przykład pokazuje wypracowanie stabilnego partnerstwa na poziomie adekwatnych katedr zainteresowanych wymianą wyników badań.

6. Wizyty polskich naukowców i osób publicznych.

Wizyty polskich uczonych i spotkania z nimi na Wydziale Historycznym ChNU również stały się regularne. Na przykład 3 grudnia 2010 r. Na Wydziale Historycznym ChNU wygłosił wykład prof. Andrzej Kunert - prezes Warszawskiej Rady Ochrony Pamięci Walki i Męczeństwa (Warszawa, Polska). Wykład był poświęcony marszałkowi Józefowi Piłsudskiemu.

W marcu 2013 r. Miała miejsce wizyta na naszym Uniwersytecie znanego polskiego historyka prof. Wojciecha Wrzoseka (Uniwersytet Adama Mickiewicza, Poznań). Podczas jego pobytu zorganizowana została publiczna dyskusja z jego udziałem na temat „Teoria - historia - społeczeństwo: społeczna rola historii w Polsce i na Ukrainie”, a także prezentacja książki p.t. „Historia, kultura, metafora. Powstanie nieklasycznej historiografii. O myśleniu historycznym”.⁵ Ten uczony 22 marca 2013 r. na wydziale historycznym ChNU wygłosił wykład na temat „Źródła historyczne jako realistyczne

³ Wyliczenia na podstawie informacji opublikowanych na oficjalnej stronie internetowej Wydziału Historycznego ChNU (<http://history.karazin.ua/>)

⁴ *Dzieje Biurokracji*, t. V, red. A. Gaca, A. Górak, Z. Naworski, Lublin-Toruń-Włocławek 2013; *Dzieje Biurokracji*, tom VI, red. T.A. Bykowa, A. Górak, G. Smyk, Lublin 2016; *Dzieje biurokracji*, tom VII (*Biurokracja monarchii*), red. T. Bykowa, A. Górak, J. Legieć, Lublin 2018; *Dzieje biurokracji*, tom VIII (*Biurokracja państwo nowoczesnych*), red. T. Bykowa, A. Górak, J. Legieć, Lublin 2018.

⁵ W. Wrzosek, *Historia - Kultura - Metafora. Powstanie nieklasycznej historiografii*, Wrocław 2010.

alibi dla historyka". Wizyta Wojciecha Wrzoska została zorganizowana wspólnie z Instytutem Polskim w Kijowie.

W grudniu 2013 r. Miała miejsce wizyta prof. Dariusza Ślępka, dyrektora Instytutu Historii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej oraz wicedyrektora prof. Grzegorza Jawora. Spotkanie z lubelskimi kolegami pozwoliło nam na wymianę doświadczeń, omówienie ważnych kwestii dotyczących aktualnych wyzwań stojących przed naukami historycznymi, wydziałem historycznym w kontekście zmiany standardów edukacyjnych w procesie przystąpienia do Unii Europejskiej itp.

Dyskusja o palących neuralgicznych problemach humanistyki była także kontynuowana 14 maja 2015 r. Po otwartym wykładzie polskiego historyka i politologa Tomasza Stryjka „Komu jest potrzebna humanistyka? Doświadczenia Polski i Ukrainy” i 13 grudnia 2016 r. po wykładzie prof. Agnieszki Matusiak z Uniwersytetu Wrocławskiego na temat „Polskie spojrzenie na studia postkolonialne i dekolonialne w świetle badań literatury Europy Środkowej i Wschodniej po 1989 roku”.

7. Prezentacje książek polskich uczonych

W ostatnim okresie prezentacje książek na Wydziale Historycznym ChNU mają formę dyskusji na temat problemów badawczych zajmujących autora. Takie spotkania mają zazwyczaj formę seminarium naukowego. Na przykład, 27 lutego 2014 r., miała miejsce prezentacja książki Jakuba Koralewskiego „Radziecy Niemcy. Między deportacją a masową emigracją (1941-1991). Autorem książki jest wicekonsul Konsulatu Generalnego Rzeczypospolitej Polskiej w Charkowie.

27 października 2015 r. na Wydziale Historycznym odbyła się, przy wsparciu Konsulatu Generalnego Rzeczypospolitej Polskiej w Charkowie, prezentacja ukraińskiego wydania książki Witolda Pileckiego „Raport Witolda”. Wydarzenie miało na celu upamiętnienie 70. rocznicy śmierci autora - bohaterskiego rotmistrza Wojska Polskiego.

Chcielibyśmy wyrazić naszą szczerą wdzięczność pracownikom Konsulatu Generalnego Rzeczypospolitej Polskiej w Charkowie za wsparcie wielu wydarzeń naukowych odbywających się na Wydziale Historycznym ChNU.

8. Wspólne projekty naukowe

Wykładowcy Wydziału Historycznego ChNU i pracownicy różnych instytucji naukowych w Polsce wiele razy współpracowali przy realizacji międzynarodowych projektów naukowych. Jednym z najbardziej udanych przykładów są wspólne projekty wykładowcy wydziału Kyrylo Myzgina. Brał on udział w projektach: „Imagines Maiestatis. Barbarian Coins, Elite Identities and the Birth of Europe (IMAGMA)”, „Znaleziska monet rzymskich z ziem Polski i historycznie z Polską związanych (FMRPL)”, „Pieniądz Republiki Rzymskiej w Europie Środkowej”.

Projekty IMAGMA (2015-2019, kierownik - Prof. A. Bursche, IA UW) oraz „Pieniądz Republiki Rzymskiej w Europie Środkowej” (2013-2017, kierownik - dr A. Dymowski, IA UW) zostały sfinansowane przez Narodowe Centrum Nauki w Polsce i zaangażowały naukowców z Polski i Ukrainy. Projekt „Znaleziska monet rzymskich z ziem Polski i historycznie z Polską związanych (FMRPL)” (2014-2018, kierownik - prof. A. Bursche, IA UW) był finansowany przez MNiSW RP a realizowany przez Instytut Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego, Instytut Archeologii Uniwersy-

tet Jagiellońskiego (Kraków), Zakład Narodowy im. Ossolińskich (Wrocław), Instytut Archeologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika (Toruń) w ścisłej współpracy z Uniwersytetem Goethego (Frankfurt nad Menem) i ChNU.

W ramach tych projektów studenci Wydziału Historycznego ChNU oraz pracownicy Laboratorium Germano-Słowiańskiej ekspedycji archeologicznej ChNU braли udział w badaniach archeologicznych na terenie Polski. Tak więc w okresie od 17 sierpnia do 2 września 2015 roku prowadzono badania starożytności okresu Wędrówek Ludów w jaskini koło wsi Kostkowice (woj. śląskie); 17 - 31 sierpnia 2016 roku - osady celtyckiej i przeworskiej w pobliżu wsi. Pełczyska (woj. świętokrzyskie). Badania te były prowadzone przez Instytut Archeologii UW pod kierownictwem mgr M. Rudnickiego. Następnie 15 sierpnia - 2 września 2017 r. badano cmentarzyska kultury wielbarskiej koło wsi Ułów (woj. lubelskie). Badania te organizował Instytut Archeologii UMCS a kierownikiem była dr B. Barbara Niezabitowska-Wiśniewska.

Jednym z ostatnich wspólnych projektów jest współpraca naukowców ChNU i Uniwersytetu Adama Mickiewicza mająca na celu przygotowanie publikacji, która analizuje doświadczenia 50 lat współpracy między tymi uczelniami.⁶

9. Rozwój polonistyki

W ostatnich latach w Charkowie obroniono kilka rozpraw doktorskich z polonistyki. W 2006 roku G.G. Dedurin obronił dysertację pt. „Działalność białoruskich organizacji narodowych w Polsce (1921–1939)”, w 2009 r. – G. W. Sztan „Polski ruch narodowy w Imperium Rosyjskim (1905–1914)”, w 2010 r. Tatiana Kowalenko (Lichaczowa) „Polscy uchodźcy w Rosji (sierpień 1914 r. - listopad 1917 r.)”, W 2013 r. – N.M. Worobiowa „Realizacja polityki władz w Królestwie Polskim przez generał-gubernatora warszawskiego I.W. Hurko (1883– 1894)”.

W 2008 r. aspirantka Tetiana Kowalenko (Lichaczowa) zdobyła pierwsze miejsce w międzynarodowym konkursie im. Jerzego Giedroycia w kategorii prac dyplomowych i magisterskich za badania na temat „Uchodźcy: Polacy z Królestwa Polskiego na terytorium Imperium Rosyjskiego (1914–1917)”. Warto osobno wspomnieć, że 25 lutego 2015 r. rada naukowa Instytutu Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego nostryfikowała dyplom kandydata nauk Kyrylo Myzgina i nadał mu stopień doktora.

10. Udział w kolegiach redakcyjnych czasopism naukowych

Współpraca jest realizowana także w postaci wspólnego redagowania czasopism naukowych. Pracownicy instytucji naukowych obu stron zostali zaproszeni i weszli w skład kolegiów redakcyjnych czasopism naukowych. W kolegium redakcyjnym periodyku Instytutu Historii UMCS «Res Historica» oraz czasopisma Archiwum Państwowego w Lublinie «Studia Archiwalne» działa prof. Sergiej Posochow; a w kolegium międzynarodowego czasopisma naukowego «Wschodni Rocznik Humanistyczny» (Lublin, Polska) działa prof. Ludmiła Posochowa. Zaś w skład kolegium redakcyjnego wydawnictwa Wydziału Historycznego ChNU «Вісник ХНУ», «Харківський історіографічний збірник», «Дриновський збірник», «Актуальні

⁶ Каразінський університет у Харкові - університет ім. Адама Міцкевича в Познані: 50 років співпраці (1967-2017) / Наук.ред. Тетяна Біткова, Марек Міколайчик ; Вступ. слово Віль Савбанович Бакіров, Тадеуш Валлас . Харків; Познань, 2019 . 287 с.

питання вітчизняної та всесвітньої історії», «Старожитності» weszli profesorowie Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej: Dariusz Ślapek, Grzegorz Jawor i Artur Górak.

W l. 2014-2016 prof. Ludmiła Posochhova była redaktorem naukowym wydawnictwa «Almanach polski», który ukazuje się przy wsparciu Generalnego Konsula Polski. W tym periodyku publikuje się materiały konferencji poświęconych polsko-ukraińskiej tematyce, które są organizowane w Charkowie.⁷

11. Wymiana akademicka i staże

Ostatnia dekada to czas, w którym staże na polskich uczelniach dla nauczycieli, studentów i doktorantów Wydziału Historycznego ChNU stały się najbardziej atrakcyjną opcją podnoszenia ich kwalifikacji. W poszczególnych latach akademickich po kilka osób odbywało praktyki w Polsce, w ramach różnych programów. Na przykład w 2007 r. aspirantka Julia Mazuryk oraz studentki Jana Bałabaj i Anna Ryszkowa odbyły staże na różnych uczelniach w Polsce. W 2012 r. student Ołeksij Czebotariow stażował w Muzeum Historii Żydów Polskich (Warszawa). W 2016 r. Prof. Siergiej Posochow odbył staż na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej, a w 2017 r. Wykładowca - Swietłana Niżnikowa.

Ważną formą wymiany doświadczeń są wystąpienia z wykładami naukowców z Wydziału Historycznego ChNU na polskich uczelniach. Na przykład jesienią 2015 r. prof. Ołeksij Martemianow wykladał na Uniwersytecie Adama Mickiewicza (Poznań) na temat starożytnej Myzji i Tracji. 26 kwietnia 2017 r. w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego wystąpił dziekan Wydziału Historycznego ChNU doc. Serhij Litowczenko z wykładem o „Wielkiej Armenii w okresie Tigrana II”. Ten przykład pokazuje, że w polskich ośrodkach uniwersyteckich jest zainteresowanie badaniami naukowców ze znanej charkowskiej szkoły antyku.

12. Praktyki studenckie

Inną ustaloną formą współpracy jest udział studentów i doktorantów Wydziału Historycznego w Objeździe archiwalnym po archiwach Polski razem ze studentami Instytutu Historii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Grupa studentów i doktorantów Wydziału Historycznego zazwyczaj składa się z 7-8 osób (pod kierownictwem profesor Ludmiły Posochhowej). Od 2016 r. uczestnicy tej praktyki kończą objazd udziałem w międzynarodowym seminarium naukowym w Lublinie „Aktualne problemy archiwistyki i zarządzania dokumentami”. W sumie w takich praktykach uczestniczyło już 50 studentów i doktorantów.

Trzeba podkreślić, że praktyka archiwalno-muzealna pozytywnie wpłynęła na rozwój zawodowy wielu jej uczestników. Wystarczy wspomnieć, że ośmiu uczestników takich praktyk potem napisało i obroniło rozprawy doktorskie (Anna Bondarenko, Pawło Jeremiejew, Ewgienij Zacharczenko, Siergiej Kuszniariow, Anastasia Łapczenko, Swietłana Niżnikowa, Jewgienij Raczkow i Swietłana Czuchlij) i wszystkie prace były poświęcone zagadnieniom związanym z archiwizacją i ochroną dziedzictwa kulturowego.

⁷ См., например: Польські рефлексії в літературі та мистецтві Слобожанщини: Матеріали міжнародного наукового симпозиуму, Харків, 2014 р. – Харків, 2015 (Польський альманах, вип. VII).

Doświadczenie Wydziału Historycznego ChNU pokazuje, że sukces współpracy między uniwersytetami Ukrainy i Polski polega przede wszystkim na tym, że znaleziono skuteczne mechanizmy i owocne formy współpracy, a także zaangażowano odpowiedzialnych i kreatywnych realizatorów projektów i organizatorów poszczególnych wydarzeń. Należy również zauważyć, że chociaż zakres tematyczny wspólnych badań jest dość szeroki, to jednak zauważalne jest skupienie się na projektach z zakresu historii kultury, które z góry nie mogą być konfrontacyjne. Na koniec chcemy wyrazić naszą nadzieję, że w przyszłości te tradycje współpracy zostaną tylko wzbogacone.

BIBLIOGRAFIA - REFERENCES

- Betiy O., Rozminuvanii minule, „Dzerkalo tyzhnya. Ukraina” 2019, 5 IV. URL: https://dt.ua/international/rozminuvati-minule-307772_.html (дата обращения: 23.09.2019).
- Dzieje Biurokracji*, t. V, red. A. Gaca, A. Górak, Z. Naworski, Lublin-Toruń-Włocławek 2013.
- Dzieje Biurokracji*, tom VI, red. T.A. Bykowa, A. Górak, G. Smyk, Lublin 2016.
- Dzieje biurokracji*, tom VII (*Biurokracja monarchii*), red. T. Bykowa, A. Górak, J. Legieć, Lublin 2018.
- Dzieje biurokracji*, tom VIII (*Biurokracja państw nowoczesnych*), red. T. Bykowa, A. Górak, J. Legieć, Lublin 2018.
- Polyaki na Kharkovshchyni: oglyad dzherel*, ed. S.I. Posokhov, Kharkiv 2016. 124 s., seria «Dzhereloznavtchi zoshiti»: zoshit 6
- Wrzosek W., *Historia - Kultura - Metafora. Powstanie nieklasycznej historiografii*, Wrocław 2010.
- Karazinskiy universitet u Kharkovi universitet im. Adama Mickevitcha v Poznani: 50 rokiv spivpratsi (1967-2017), ed. T. Bitkova, M. Mikolaytchik, Kharkiv-Poznan 2019

